

Uitslagvaststelling Tweede Kamerverkiezing 17 maart 2021

STEMMEN

Vanaf eind februari tot en met 17 maart 2021 kunnen kiezers van 70 jaar en ouder een briefstem uitbrengen via de post of een afgiftepunt. Op 15 en 16 maart kunnen kiezers van 07.30 tot 21.00 uur vervoegd stemmen in de stemlokalen. Op 17 maart kunnen kiezers van 07.30 tot 21.00 uur in de stemlokalen hun stem uitbrengen.

Op 17 maart vanaf 07.30 uur of op een door B&W vast te stellen later tijdstip worden de stemmen geteld die voor 17 maart zijn uitgebracht (briefstemmen en vervoegd stemmen). De telling wordt pas na 21.00 uur afgerond en bekendgemaakt. Op 17 maart vanaf 21.00 uur worden de stemmen geteld die op 17 maart zijn uitgebracht. Het tellen van de stemmen gebeurt in het openbaar. Kiezers kunnen daarbij aanwezig zijn en bezwaar maken tegen beslissingen van het stembureau.

TIJDPAD PROCES VAN UITSLAGVASTSTELLING TWEDE KAMERVERKIEZING 2021

	STEMBUREAUS VERVROEGD STEMMEN	BRIEFSTEM- BUREAUS	STEMBUREAUS	BURGEMEESTER	GEMEENTELIJK STEMBUREAU (GSB)	HOOFDSTEMBUREAU (HSB)
	Openbaar	Openbaar	Openbaar	Niet openbaar <i>Het berekenen van de totalen voor de gemeente gebeurt niet in het openbaar.</i> Openbaar <i>De opgave van de burgemeester wordt gepubliceerd op het internet.</i>	Openbaar <i>Vindt alleen plaats in ca. 35 gemeenten die op basis van de Tijdelijke experimentenwet stembiljetten en centrale stemopneming mogen experimenteren.</i>	Niet openbaar <i>Het berekenen van de totalen per kieskring gebeurt niet in het openbaar.</i> Openbaar <i>De hoofdstembureaus maken in een openbare zitting de totalen bekend. Het proces-verbaal wordt gepubliceerd op het internet.</i>
 WOENSDAG	Tellen van de stemmen vanaf 07.30 uur. Het tellen wordt pas na 21.00 uur afgerond.	Tellen van de stemmen vanaf 07.30 uur. Het tellen wordt pas na 21.00 uur afgerond.	Tellen van de stemmen vanaf 21.00 uur			
 DONDERDAG	Evt. vervolg tellen van de stemmen	Evt. vervolg tellen van de stemmen	Evt. vervolg tellen van de stemmen	Vaststelling gemeentelijke totalen en vaststellen opgave in opgave N11	Centraal tellen van de stemmen die op kandidaten zijn uitgebracht.	
 VRIJDAG				Evt. vervolg vaststelling gemeentelijke totalen en opgave in opgave N11	Evt. vervolg centraal tellen van de stemmen	
 ZA EN ZO						
 MAANDAG						Zitting om 10.00 uur lokale tijd (excl. HSB 's-Gravenhage)
 DINSDAG						Het hoofdstembureau 's-Gravenhage houdt pas zitting op dinsdag 23 maart om 15.00 uur omdat tot maandag 22 maart (12 uur) briefstemmen uit het buitenland kunnen worden ontvangen die door de briefstembureaus van de gemeente Den Haag worden geteld.

WOENSDAG
T/M ZONDAG

CENTRAAL STEM BUREAU

Het centraal stembureau houdt op 26 maart om 12.00 zitting om de uitslag vast te stellen, de zetelverdeling te bepalen en om de kandidaten die zijn gekozen te benoemen. Het centraal stembureau berekent de uitslag en de zetelverdeling niet in het openbaar. Het centraal stembureau maakt in een openbare zitting de totaal uitslag en de zetelverdeling bekend.

MAANDAG en
DINSDAG

Tweede Kamer
DER STATEN-GENERAAL

De Commissie voor het Onderzoek van de Geloofsbrieven van de Tweede Kamer verricht het onderzoek naar het verloop van de verkiezing en onderzoekt of de benoemden kunnen worden toegelaten. De commissie brengt verslag uit aan de zittende leden van de Tweede Kamer.

WOENSDAG

De zittende leden van de Tweede Kamer besluiten over de geldigheid van de verkiezing en de toelating van de gekozen leden. Hierna staat de verkiezingsuitslag onherroepelijk vast. De eerste samenkomst van de nieuw gekozen Tweede Kamer vindt plaats op 31 maart op een door de voorzitter van de Tweede Kamer te bepalen tijdstip.

De berekening van de uitslag van de Tweede Kamerverkiezing vindt in stappen plaats

1. DE EERSTE STAP IS DE HANDMATIGE TELLING DIE DE STEMBUREAUS UITVOEREN

Een ieder is welkom om de telling bij te wonen, mits dit de orde van het stembureau niet verstoort, en met inachtneming van de coronamaatregelen. Stembureaus tellen het aantal toegelaten kiezers. Dat doen zij door het tellen van het aantal geldige stempassen, kiezerspassen en volmachtbewijzen.

Vervolgens tellen de stembureaus handmatig de stembiljetten die in de stembus zitten. Daartoe stellen zij vast:

- Het aantal stemmen op elke lijst en op de kandidaten van de lijsten.
- Het aantal blanco en het aantal ongeldige stemmen.

Als iemand meent dat er iets niet goed verloopt tijdens het tellen van de stemmen, dan kan hij/zij dat aangeven bij de voorzitter van het stembureau. Het stembureau tracht het bezwaar te verhelpen en maakt een aantekening van bezwaar in het proces-verbaal.

Als het tellen van de stemmen is afgerond, maakt het stembureau hiervan een proces-verbaal (PV) op (op papier). Dit is de zogenoemde N 10. Het proces-verbaal wordt getekend door de voorzitter en alle aanwezige stembureauleden.

Dit proces-verbaal mag desgewenst door aanwezige kiezers worden gefotografeerd (met uitzondering van de handtekeningen van de stembureauleden).

2. OVERBRENGEN PROCES-VERBAAL NAAR DE GEMEENTE

De voorzitters van de stembureaus leveren het papieren proces-verbaal N 10-1 in bij de gemeente. Bij de inlevering neemt de gemeente het proces-verbaal door met de voorzitter van het betreffende stembureau.

Daarbij komt het voor dat er fouten worden ontdekt. Zo kan het zijn dat in het proces-verbaal niet alle stembureauleden zijn vermeld. Het kan ook zijn dat er overname- of optelfouten worden geconstateerd, bijvoorbeeld als voor een lijst de optelling van het aantal stemmen dat op de kandidaten (van die lijst) is uitgebracht niet goed bij elkaar zijn opgeteld zodat het totaal aantal stemmen voor die lijst niet correct is. De voorzitter van het stembureau wordt gevraagd de fout te verklaren. Zo nodig wordt de fout gecorrigeerd. Dit wordt in het proces-verbaal duidelijk en herleidbaar aangetekend, zodat het transparant en controleerbaar is.

3. DE BURGEMEESTER¹ IS VERANTWOORDELIJK VOOR DE TWEDE STAP WAARIN VOOR DE GEMEENTE WORDT BEPAALD:

- Hoeveel kiezers hebben gestemd;
- Hoeveel stemmen er op de lijsten zijn uitgebracht;
- Hoeveel stemmen er zijn uitgebracht op de kandidaten van de lijsten;
- Hoeveel blanco en ongeldige stemmen er zijn uitgebracht.

Deze berekening wordt gemaakt door de resultaten van de tellingen van de stembureaus (vastgesteld in de processen-verbaal) bij elkaar op te tellen.

Gemeenten maken hiervoor gebruik van de zogenoemde Ondersteunde Software Verkiezingen (OSV2020) dat de Kiesraad beschikbaar stelt. Gemeenten die OSV2020 gebruiken voor het vaststellen van de uitslag, dienen zich te houden aan bepaalde procedures en voorwaarden² bij het gebruik van de programmatuur.

De gemeente voert de uitkomsten van de tellingen door de stembureaus aan de hand van de papieren processen-verbaal handmatig in OSV2020. Dit gebeurt tweemaal, door twee verschillende personen.

Bij het invoeren van de gegevens uit de processen-verbaal van de stembureaus in OSV2020 kan aan het licht komen dat het aantal stemmen dat op de kandidaten is uitgebracht optelt tot een ander getal dan in het proces-verbaal. Doet zich dat voor dan is het staande praktijk dat gemeenten uitgaan van de juistheid van het aantal stemmen dat het stembureau bij de kandidaten heeft genoteerd.

Iedereen die dat wil kan zien wat er in de processen-verbaal staat en hoe de gemeenten het optelwerk hebben uitgevoerd. Vragen die daarover gesteld worden moet de gemeente kunnen beantwoorden. Alle processen-verbaal van de stembureaus en het gemeentelijk totaal, de zogenoemde gemeentelijke opgave N 11, worden door de gemeenten gepubliceerd op de gemeentelijke website. De links naar de gemeentelijke websites worden ook verzameld op de website van de Kiesraad.

Ook de bestanden die in OSV2020 ontstaan door het invoeren van de gegevens uit de processen-verbaal worden gepubliceerd.

Gemeenten controleren ook aan de hand van een steekproef de juiste werking van OSV2020. Een verslag van die controle publiceren de gemeenten op hun de website.

4. OPTELLING PER KIESKRING

Er zijn 20 kieskringen. Per kieskring is er één hoofdstembureau.

De gemeenten brengen de papieren gemeentelijke opgave N 11 en papieren processen-verbaal van de stembureaus naar de hoofdstembureaus.

De bestanden die bij de gemeenten in OSV2020 zijn ontstaan, door het invoeren van de gegevens uit de processen-verbaal van de stembureaus, worden digitaal (via een beveiligd platform), gestuurd aan de hoofdstembureaus.

De hoofdstembureaus voeren de gemeentelijke uitslagen in, met behulp van OSV2020. Ze controleren de uitkomsten hiervan met de tellingen van de gemeenten. De uitkomsten worden in een openbare zitting bekendgemaakt en vastgelegd in een proces-verbaal dat wordt gepubliceerd op het internet.

De papieren van de processen-verbaal van de stembureaus worden door de hoofdstembureaus bezorgd bij de Tweede Kamer.

5. LANDELIJKE UITKOMST VAN DE TWEDE KAMERVERKIEZING EN DE ZETELVERDELING

Het Centraal Stembureau, de Kiesraad, krijgt de papieren processen-verbaal van de hoofdstembureaus.

De Kiesraad voert de uitslagen van de hoofdstembureaus in en controleert tellingen van de hoofdstembureaus.

Daarna worden de tellingen van de hoofdstembureaus met behulp van OSV2020 geaggregeerd en de zetelverdeling vastgesteld. Bovendien rekent de Kiesraad de zetelverdeling ook handmatig na.

De Kiesraad stelt de uitslag vast (in een proces-verbaal) in openbare zitting. En kan daar eventueel besluiten tot hertelling. Dit kan enkel wanneer er een gerechtvaardigd vermoeden bestaat dat er fouten zijn gemaakt, die bij correctie zouden kunnen leiden tot een andere zetelverdeling (op lijstniveau).

De Kiesraad geeft de uitslag door aan de Tweede Kamer. Die doet eigen onderzoek naar de vaststelling van de uitslag, mede op basis van alle processen-verbaal van de stembureaus. Dat gebeurt door de Commissie voor het Onderzoek van de Geloofsbrieven.

De Tweede Kamer kan zo nodig besluiten tot een hertelling dan wel herstemming.

¹ In gemeenten die meedoen aan het experiment met centrale stemopneming: het gemeentelijk stembureau

² Zie voor <https://www.kiesraad.nl/verkiezingen/osv-en-emi>